

МАНДРІВКА У ЛІСОВУ ПІСНЮ

«Лісова пісня» — літературно-мистецький фестиваль у Лесиному краю (Волинь, 6-7 серпня цього року). Відвідав його, відвідав і не пожалкував... Мало сказати... Опинившись у ковельській плацкарті на найпрестижнішому місці № 37 (бокове, біля туалету) насамперед був уражений — в усьому вагоні жодного російського слова. Як у тому галицькому анекдоті: «Вуйку, радіо каже, що москалі в космос полетіли...» — «Шо, всі?».

Дорогою лупав у вікно, як баран на нові ворота — маємо назву станції «Любитів». А під Харковом — Люботин. Видно, в нас таки один корінь. У Люботині є вулиця Лесі Українки. Цікаво: а в Любитові?

Ще одна цікава назва «Білий Налив». На Слобожанщині вже відійшов. А тут цілісінький рік є. Дивовижний край!

Диваки-вчені гадають, од чого походить назва «Волинь»: одні кажуть, що від вола, другі — що від вологи, треті — що місцевість горбкувата... Ще одні — від литовського «uola» — «скеля»... Тю на вас усіх! Головне не помітили — ВОЛИНЬ від слова ВОЛЯ. А СЛОБОЖАНЩИНА від слова СВОБОДА. Майте ж приємність констатувати: ВОЛИНЬ ≡ СЛОБОЖАНЩИНА. На тому й завершимо багаторічну безплідну псевдодискусію.

Ковель — містечко справжнє, не те, що якісь Деркачі — місто сільського типу — чи, приміром, Близнюки з Кегичівкою вкупі...

Славний базар,
а цигани скрізь
однакові: просять,
ворожать і діток
своїх навчають —
на старість шмат
хліба.

На запитання,
як звати, відповіла:
«Джя девлеса!»
(«Іди з Богом!»)

Біля мікрофона – Анна Багряна – українська поетеса з Болгарії

А от чиновники своєрідні — всі у вишиванках, од звичайних людей не відрізниш. А може, й не треба... Біля пам'ятника Лесі при фонтані негусто, але й не пусто. Чудовий день, чудова техніка, вродлива ведуча — Висоцький би зітхнув: «Где мої семнадцять лет!..» Перехожі спиняються, щоправда, не всі. Ще не звикли своїх геніїв шанувати. Чужих – воно якось звичніше...

Ми в готелі, який має назву «Лісова пісня». Як і фестиваль. Отож, мешкаємо в лісовій пісні – в одній хижі (чи то пак номері) з беларуським поетом із Берестейщини Сяргеем Амяльчуком. Він має пацанячу зачіску, пише вірші й займається «перакладчыцкай дзейнасцю»...

Маршрутка везе нас до Колодяжного, до Лесі. В маршрутці — Василь Кузан по сусідству з «пронизаною струмком» Тетяною П'янковою, яку він ревно оберігає від зурочення кимось молодшим не тільки з Прикарпаття... Там і Анна Багряна з мамою та двома донечками, одна з яких дуже схожа на циганча (моторна, явно з нахилом до музики та співу). Микола Мартинюк — і поет, і видавець, і продюсер... І з дочкою. Та ми з Сяргеєм.

Та наші берегині — неповторні й талановиті Оля Ляснюк і Ніна Горик — продовжувачки справи безсмертного Василя Гея.

«Білий» будинок і пам'ятник Лесі на тлі музею в Колодяжному

Садиба в Колодяжному — як рідна сестра садиби в Сквородинівці, де ми вшановуємо, як уміємо, Грицька Варсаву. Екскурсовод веде приїжджих шляхами Лесі вже тридцять шостий рік. Вона схожа на дбайливу маму, що навряд чи змусила б свою доньку стояти на талому льоду навіть задля святої молитви... «Білий» будинок (для Лесі), «сірий» будинок (батьківський) і наш...

* * *

Спинитися у «сірому» будинку,
де з Лесиною кадуба вода,

й відчути, може, тільки на годинку,
як із душі негода опада
лускою, жовтим листом, шерстю звіра —
в нікуди назавжди відносить час,
і підсвідомо виникає віра —
гряде невідворотно теплий спас
не з яблучним і з маковим медовий,
а той, що горня сила є у нім...
І ми — немов у батьківському домі,
для всіх-усіх однісінькім-однім.
Насуне темінь, їй не треба свідків,
залазитиме в душі крадькома...
Візьму хоч краплю України звідси
у ті краї, де ще її нема.

Читали вірші, а я — той, що вище. Слухали сопілку. Дивилися фото, й те, де біля Лесі — її брат Михайло — той, що викладав у Харківському університеті (1901 — 1903, до самої смерті) метеорологію. В Інтернеті під цим же фото чомусь наголошується, що то не він, а Сергій Мержинський... Трагедія родини Косачів, трагедія всієї України — «нет пророков в своём Отечестве»...

На другому поверсі музею (новозбудованого на території садиби) художня виставка: квіти, квіти, квіти... «Чи є кращі між квітками?» Серед них (дещо декоративних) — оберемок бузку, живий, справжній, аж хочеться його духом перейнятися. Художниця, (Віра Холодова-Журба), виходить, — «квітковий Айвазовський»!

А в саду — молоденькі яблуньки. І плоди червонобокi. Засоромились чи розізлились? Хтозна.

* * *

Три яблучка із Лесиноного саду —
червонобокi, з кулачок дитячий —
сміялись зайве, і ніхто не плаче...
Із пісні лісової слово згадуй.
З учора у сьогодні, в завтра, може,
сопілка і будила, й колисала —
з галяви ще й яка зелена зала! —
її сахалось сім'я зловороже,
хоч лютувало у далекій хащі
й рогозом затуляло світле плесо,
та день, безхмарний і довготелесий,
усі зусилля темні звів нінащо...

Гешефтам в ньому часу не дісталось,
і папараці тут втрачали владу,
аби світились крізь вселенський хаос
три яблучка із Лесиноного саду.

Співає фольклорний колектив у Ковельській бібліотеці

Увечері в Ковелі, в бібліотеці, що на вулиці Степана Бандери, зустріч із інтелігенцією. Про те розповідати важко, там треба було бути. Хтось пише вірші, хтось має їх слухати, не виходячи завчасно (від захвату) із зали... Після всього — щаслива втома. І майже до ранку — діалог із поетом з пацанячою зачіскою...

А це вірш Ніни Горик, він такий співзвучний із цим фестивалем...

* * *

Літо дозріле
яблуком пахне й сіном.
Білу голівку
ромашка кладе в покіс.
Вітер спросоння
дихнув якимось так осінньо
І схопився:
поплунав біс...

Зріють плоди,
та про осінь нема ще й гадки.
Нива пашить аж —

і в засіки ллє зерно.
Сонце злітає в зеніт,
неначе з рогатки.
У лузі гуляють лелеки –
живе доміно.

Древо, відцвівши,
стоїть у задумі глибокій.
Вирій – як марево,
птиці не ронять пера...
І на душі
ще отой старосвітський спокій.
Літо.
І липень.
І ще не пора...

Наступного ж дня пора було рушати в урочище Нечимне, хоча нічний дощ
вселяв тривогу за негоду й денну.

При в'їзді, праворуч од
шляху, братська могила з
двома чорними стелами,
на яких 102 прізвища тих, які
не повірили у «светлоє
будущеє», тому й опинилися
під землею завчасу.
По тому почуваєшся
не інтернаціо-налістом чи
патріотом, а просто
бандерівцем. Щоправда,
живим...

*Доньки А. Багряної і В. Бойко (Харків), Т. П'янова (Івано-Франківськ),
В. Кузан (Закарпаття) біля пам'ятника полеглим од рук енкаведистів*

А на галявині — всі у вишиванках, як на храмове свято. А ще –
автентичні, фольклористичні, дитячі колективи, як на всесвітньому фестивалі

української пісенної творчості. Почула б Леся! Аж страшно було кожному з поетів підійматися на сцену після кожного з них. Але витримали.

Виявилося, що багато хто з волинян — земляки харків'янам. То дочка заміж вийшла на Холодну Гору, то син у приймах на Салтівці в тих, які прагнуть жити в Росії, не виходячи з харківської квартири, то в консерваторію когось там приймали (хтозна чи прийняли), то внучок найменшенький вже ходить... до університету Каразіна... І про АТО згадали, і за Небесною сотнею пожурились. І співали. Бо прийшли свої до своїх по своє. І були всі молоді та красиві. Й не хотілося, щоб сон цей (мов казка) добігав кінця.

У мене на столі двоє янголів — світлих, теплих, солом'яних. Із тієї галявини, неподалік од якої озеро звільниться неодмінно від зелених заростей і наповниться чистою джерельною водою. Вигукувати їм зі Слобожанського каганату, заповідника «соціалізма с человеческим лицом» мене туди (денно і нічно) в УКРАЇНУ, де я був як удома. А життя – це не ті дні, що минули, а ті, що запам'ятались.

Віктор БОЙКО